

Резюме

Постиженията на Европейския банков орган (ЕБО) през 2024 г. показаха ангажираността му към укрепване на стабилността и устойчивостта на банковия сектор в ЕС. ЕБО изпълни 93% от задачите, набелязани в работната му програма за 2024 г., с което подчерта непоколебимия си ангажимент към регулаторните си отговорности.

През 2024 г. ЕБО постигна значителен напредък в изпълнението на реформите „Базел III“ в рамките на ЕС, чиято цел е да се гарантира устойчивостта на банките при бъдещи кризи и да се укрепи финансовата система. ЕБО се съсредоточи върху подобряването на Единния надзорен наръчник чрез издаване на насоки и технически стандарти по ключови банкови теми като кредитен, пазарен и операционен риск. ЕБО допринесе и за Европейския зелен пакт чрез напредък в интеграцията на финансирането за устойчиво развитие, като издаде насоки и доклади относно рисковете от екологичен, социален и управленски характер, от заблуждаващи твърдения за екологосъобразност и анализ на сценарии в знак на ангажимента си за включване на екологични и социални съображения в пруденциалните рамки. Органът също така разгледа въпроса за пропорционалността, като се съсредоточи върху свеждането до минимум на регулаторната тежест за по-малките банки, като същевременно запази пруденциалните цели, и върху разширените мандати съгласно нормативната уредба на инвестиционните посредници (РИП/ДИП). В рамките на укрепването на Единния надзорен наръчник ЕБО разгледа капиталовите инструменти и регулаторното натрупване чрез доклади и актуализирани насоки, включително относно базовия капитал от първи ред, ОКПЗ/МИПЗ и стандартите за ликвидност. Органът оцени елементи като коефициента на стабилност на нетното финансиране (NSFR), като заключи, че не са необходими значителни законодателни промени. Работата по стълб 2 включваше анализ на въздействието на лихвения риск и актуализиране на насоките за надзорен преглед (ПНПО), докато дейностите по сравнителен анализ продължиха по отношение на кредитния и пазарния риск. В областта на управлението съвместните насоки на европейските надзорни органи (ЕНО) подобриха междусекторната комуникация относно оценките за пригодност и надеждност. ЕБО също така разгледа политиките за възнагражденията, публикува доклади относно неутралността по отношение на половете и лицата с високи доходи и започна ежегодно наблюдение на пазарния дял на банките извън ЕС и на експозициите в чуждестранна валута, като подобри прозрачността и разбирането на риска в банковия сектор на ЕС.

ЕБО се съсредоточи върху наблюдението на финансовата стабилност в условията на високи лихвени проценти, забавен растеж и геополитическа несигурност, като постави специален акцент върху въздействието върху банковия сектор. През 2024 г. ЕБО публикува две издания на своя доклад за оценка на риска - едно през пролетта и едно през есента, като последното беше придружено от публикуването на резултатите от проверката за прозрачност в целия ЕС. ЕБО също така актуализира своята методология за провеждане на стрес тестове, като включи нови елементи като прогнози за нетните приходи от такси и комисиони и чувствителност към пазарния риск. Освен това ЕБО проведе еднократен стрес тест на свързания с климата риск,

за да оцени устойчивостта на финансовия сектор съгласно сценариите от пакета „Подготвени за цел 55“, който показва ограничено въздействие на рисковете, свързани с прехода, но наличие на потенциал за смущение, когато се добавят макроикономически фактори. ЕБО също така работи за постепенното включване на свързаните с климата рискове в рамката за стрес тестове в целия ЕС. От 2027 г. нататък органът ще използва комбиниран подход, при който се оценява както капиталовата адекватност, така и устойчивостта на бизнес моделите, като същевременно се гарантира съответствие със съществуващите методики за стрес тестове.

През 2024 г. ЕБО продължи да развива стратегията си за данни с цел подобряване на придобиването, използването и разпространението на регулаторни данни чрез платформата EUCLID, което дава възможност да се подобрят потоците от данни и достъпът до висококачествена информация. ЕБО предостави на заинтересованите страни инструменти за визуализиране и сравняване на ключови финансови данни от над 9 500 елемента с данни от 123 банки, като по този начин спомогна за повишаване на прозрачността и пазарната дисциплина. Освен това органът оказва подкрепа за осигуряване на данни анализи и отговори на призивите за консултации относно финансирането и експозициите на банките от ЕС. ЕБО започна да адаптира EUCLID, за да обхване нови видове докладващи субекти, като например тези, които участват в Регламента относно ПКА и Регламента относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор (DORA). ЕБО също така постигна напредък във въвеждането на центъра за данни по стълб 3 и работи за подобряване на интегрираното докладване, включително управленска структура и подобрения на информационния модел (ИМД 2.0) с цел подобряване на ефективността на докладването. ЕБО въведе и нови инструменти за осигуряване на по-добро качество и съгласуваност на данните, което е в съответствие с продължаващите усилия за надзорно оповестяване и прозрачност в банковите регламенти на ЕС.

През 2024 г. ЕНО активизираха усилията си за прилагане на DORA като подготовка за пълното прилагане на рамката от 2025 г. Основните дейности включваха задълбочаване на надзора над критичните трети страни — доставчици на услуги в областта на ИКТ (CTPPs), чрез създаване на структури за управление и разработване на методологии за надзорни задачи. ЕНО стартираха също така програми за обучение на персонала и финансовите субекти с цел изграждане на необходимия капацитет. В съответствие с мерките на ЕС за намаляване на системния киберриск ЕНО въведоха Рамката на ЕС за координация при системни киберинциденти (EU-SCICF), за да подобрят координацията между финансовите органи и да намалят киберрисковете за финансовата стабилност. През декември 2024 г. беше публикувано и съвместно изявление на ЕНО, в което се дават насоки на финансовите субекти относно новите изисквания, особено по отношение на докладването на инциденти във връзка с ИКТ и трети страни доставчици.

Регламент относно пазарите на криптоактиви (MiCA) влезе в сила през 2023 г., а пълното му прилагане започна през 2024 г. През 2024 г. ЕБО представи 20 технически стандарта и насоки за подобряване на защитата на потребителите, управлението и пруденциалната устойчивост на пазарите на криптоактиви. ЕБО също така разработи рамка за надзор на значими токени, обезпечени с активи (ТОА), и токени за електронни пари (ТЕП), включително инструменти за обмен на информация и образци за надзорни процедури. Постоянният комитет за

криптоактиви (CASC) замени временната Координационна група за криптонитор (CSCG), за да подпомогне обмена на знания и сближаването на надзорните практики. Освен това ЕБО издаде изявления, с които напомня на издателите и потребителите за новите изисквания на MiCA, подчертавайки ключовите теми, на които трябва да се обърне внимание от страна на надзорните органи, и засилвайки последователното прилагане на регулаторната рамка в целия ЕС. ЕБО извърши и подготвителни действия за другите си отговорности съгласно Регламента относно ПКА, включително предоставяне на необвързващи становища относно класификациите на криптоактиви и упражняването на правомощия за временна намеса.

През 2024 г. ЕБО засили акцента върху иновациите, защитата на потребителите и прехода към нова рамка за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. ЕБО наблюдаваше нововъзникващите финансови технологии, включително децентрализираното финансиране, приложенията за изкуствен интелект (ИИ)/машинно самообучение и криптоактивите, като същевременно оценяваше свързаните с тях рискове, като например оперативни въпроси и въпроси, свързани със защитата на потребителите. Органът публикува доклади относно токенизираните депозити, децентрализираните финанси (DeFi) и въздействието на ИИ върху банковия сектор, както и насоки относно регулаторната съгласуваност в областта на цифровите финанси. Освен това ЕБО постави на първо място защитата на потребителите чрез наблюдението на небанковите заемодатели и разглеждането на жалби и предприети стъпки за осигуряване на справедлив достъп до финансови услуги. ЕБО ръководеше усилията за стандартизиране на практиките в областта на борбата с изпирането на пари/финансирането на тероризма, за справяне с възникващите рискове от финансови престъпления и координираше действията си с националните органи при прилагането на нови регулаторни мерки. Органът даде начало и на подготовката за прехода към новата рамка на ЕС за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, като допринесе за създаването на новия Европейски орган за борба с изпирането на пари (ОБИП), който се очаква да поеме отговорностите в областта на борбата с изпирането на пари през 2025 г.